

Kamer der Volksvertegenwoordigers

BUITENGEWONE ZITTING 1954.

20 MEI 1954.

WETSVOORSTEL

betreffende de vertegenwoordiging der partijen
en de samenstelling van het verzoeningsbureau
der werkrechtshraden.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Uit de praktijk van de werkrechtshraden is gebleken dat de rechtmatige bekommernis van de wetgever om bij de arbeidsgeschillen zo veel mogelijk een verzoening te bewerkstelligen, verkeerd wordt toegepast.

Bedoelde vergissing bestaat in de uitsluiting van het juridisch element in het verzoeningsgeding, zowel wat de vertegenwoordiging der partijen, als wat de samenstelling van het college betreft.

I. — Vertegenwoordiging der partijen :

In artikel 53 van de wet van 9 Juli 1926 wordt bepaald dat partijen gemachtigd zijn zich te laten vertegenwoordigen, in geval van wettige verhindering, door een werkgever of door een werknemer. De advocaat, die niet vermeld wordt, is dus uitgesloten.

Welk was de bedoeling van de wetgever ?

Blijkbaar heeft hij de verzoeningspogingen in de hand willen werken door de persoonlijke tegenwoordigheid van partijen, zo absoluut als materieel mogelijk is, als regel te stellen, en door slechts de onontkomelijke uitzonderingen toe te laten, in welk geval de afwezige partij op volmaakte wijze vertegenwoordigd wordt.

Wat gebeurt er in feite ?

1) wat de persoonlijke tegenwoordigheid betreft, veel gevallen van « niet-verschijnen ». De verweerder komt niet of, wat op hetzelfde neerkomt, staat tegenover de vertegenwoordiger van een ander organisme, zonder zich gesteund te voelen, en spreekt geen woord;

2) wat de vertegenwoordiging der partijen betreft, die theoretisch alleen in uitzonderlijke gevallen toegelaten is

Chambre des Représentants

SESSION EXTRAORDINAIRE 1954.

20 MAI 1954.

PROPOSITION DE LOI

relative à la représentation des parties et à la
composition du bureau des conciliations des
conseils de prud'hommes.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La pratique des conseils de prud'hommes a fait apparaître l'existence d'une grave erreur d'application du juste souci des législateurs, d'assurer autant que possible, dans les conflits du travail, une solution de conciliation.

Cette erreur est d'avoir écarté l'élément juridique de l'instance en conciliation tant du côté de la représentation des parties que du côté de la composition du siège.

I. — Représentation des parties :

L'article 53 de la loi du 9 juillet 1926 stipule que les parties sont autorisées à se faire représenter en cas d'empêchement légitime par un employeur, un ouvrier ou un employé. L'avocat, non mentionné, est donc exclu.

Quelle a été l'intention du législateur ?

De toute évidence, il a voulu favoriser les conciliations en faisant de la présence personnelle des parties une règle aussi absolue qu'il est matériellement possible et en n'autorisant que les exceptions impossibles à éviter tout en assurant dans ce cas la représentation parfaite de la partie absente par un mandataire.

Or, que se passe-t-il ?

1) au point de vue de la présence personnelle, beaucoup de « défauts » : le défendeur ne vient pas ou ce qui est pratiquement pareil, se trouvant devant un représentant d'un organisme adverse sans se sentir lui-même appuyé, il reste bouche cousue.

2) au point de vue de la représentation des parties, en théorie exceptionnellement autorisée et par un membre de

en dan nog door een lid van dezelfde belangengroep als de vertegenwoordigde, hebben de beroepsorganisaties de gewoonte aangenomen een bediende te laten verschijnen die beschikt over een imperatief mandaat.

In de praktijk stellen we dus een dubbele vergissing vast :

A. — Op de eerste plaats een vergissing in de opvatting : in werkelijkheid is de advocaat geen beletsel voor de verzoening; wel integendeel zou hij de verzoening vergemakkelijken indien hij mocht tussenbeide komen. Beter dan wie ook, weet hij zich los te maken van het belang der partijen, waarvan de inzichten veelal bekrompen zijn, en kan hij de kansen van een geschil afwegen. Dit wordt trouwens gezegd door Horion in een zeer gewaardeerd werk, overgenomen onder n° 30 van de stukken der Nationale Commissie, waar hij de nadruk legt op het volgende :

« Ik ben er van overtuigd, dat de advocaten zich veel » beter dan hun cliënten rekenschap geven van de relativiteit der kansen om een proces te winnen, en dat hun » tegenwoordigheid in de meeste gevallen slechts de verzoening in de hand kan werken. »

B. — Op de tweede plaats, een vergissing bij de toepassing : we hebben reeds gezegd hoe de betekenis van de tekst verdraaid wordt, en de praktische gevolgen zijn niet uitgebleven :

a) de verzoening wordt in vele gevallen belemmerd;
b) de regeling van de geschillen gaat uit van een slechte basis, op de eerste plaats, doordat de advocaat geweerd wordt bij de redactie der dagvaardingen tot verzoening. In dit stadium, ligt de knoop van het geschil. Vervolgens, doordat niet worden uitgeschakeld bepaalde twistpunten die, of wel zo klaarblijkelijk onbetekenend zijn dat de advocaat zijn cliënt dadelijk zou aanraden toe te geven, of wel zo slecht gegrond zijn, dat een ervaren jurist ze niet zou indienen. Het eerste van deze punten — het voornaamste — wordt ook door Horion onderstreept, waar hij verklaart : « Deze brief (de brief tot inleiding van het verzoeningsgeding) is van overwegend belang, want hij bepaalt al wat later zal kunnen gevraagd worden ».

c) bovendien zal de raadsman, die ten slotte in de zaak zal moeten pleiten en aanvankelijk geweerd werd, slechts een onvoldoende of ten minste laattijdige kennis van de zaak hebben.

Ten slotte, vestigen we bijzonder de aandacht op het feit, dat de syndicaten zelf verplicht worden een beroep te doen op hun aangestelden in plaats van op hun rechtskundig adviseur, vermits deze buiten het geding wordt gehouden. Deze toestand is ongerijmd; hij is schadelijk voor de standing, zowel van het syndicaat zelf, als van de rechtmacht die er onder lijdt; hij is schadelijk ook voor een goede vestiging van het sociaal recht.

II. — Samenstelling van het College :

Volgens artikel 50 moet de juridische assessor bij behandeling in het verzoeningsbureau niet zitten.

Wat heeft de wetgever gewild ?

Enkel de rechtspleging zoveel mogelijk vereenvoudigen, de rechtspraak een minder plechtig en meer familiaal karakter geven. Wat gebeurt er nu in feite ?

1) Doordat hij, die ten slotte zijn advies moet uitbrengen over de toepassing van de wet op de betwiste gevallen, afwezig is, zal hij in feite steeds slecht ingelicht zijn,

la communauté partageant la même existence et les mêmes intérêts que le représenté, les organismes professionnels ont pris l'habitude de faire comparaître un employé nanti d'un mandat impératif.

Nous constatons donc en pratique une double erreur :

A. — En premier lieu une erreur de conception, l'avocat en réalité n'est pas un élément qui empêche la conciliation mais qui, au contraire, la favoriserait s'il pouvait intervenir. Il sait mieux que quiconque se détacher de l'intérêt des parties dont les vues sont souvent étroites et évaluer les chances d'un litige; c'est d'ailleurs ce que Horion déclare dans un travail fort apprécié repris sous le n° 30 des documents de la Commission Nationale, lorsqu'il souligne :

« J'ai la conviction que les avocats se rendent beaucoup » mieux compte que leurs clients de la relativité des chances de gagner un procès et que, dans la très grande majorité des cas, leur présence n'est que favorable à la conciliation. »

B. — En second lieu, une erreur d'application : nous avons vu comment la signification du texte était forcée. Les résultats pratiques ne se sont pas fait attendre :

a) on handicape le résultat de nombreuses conciliations;

b) on donne une mauvaise base de départ aux litiges, d'abord en ne consultant pas l'avocat lors de la rédaction des citations en conciliation. Pourtant, c'est à ce stade que se noue le litige. Ensuite en n'éliminant pas les objets de contestations : soit que celles-ci fussent d'une évidence telle que l'avocat conseillerait immédiatement à son client de se soumettre, soit encore que ces contestations fussent mal fondées à ce point qu'un juriste expérimenté ne les introduirait pas. Horion souligne le premier de ces points (le principal) lorsqu'il déclare : « cette lettre (la lettre introductive de l'instance en conciliation) a une importance cardinale car elle détermine tout ce qui pourra être demandé dans la suite ».

c) en outre, le conseil qui devra finalement plaider l'affaire, ayant été tenu à l'écart de ses prémices, en aura toujours une connaissance insuffisante ou au moins trop tardive.

Enfin, soulignons ce point tout spécialement, on crée l'obligation pour les syndicats eux-mêmes de recourir à des préposés plutôt qu'à leur conseil juridique, puisque ceux-ci seraient eux-mêmes écartés du prétoire; cette situation est absurde, elle est néfaste au standing tout à la fois du syndicat lui-même et de la juridiction en est la victime; elle est néfaste aussi à une bonne fixation du droit social.

II. — Constitution du siège :

L'article 50 prévoit que lors de la comparution en conciliation l'assesseur juridique n'est pas appelé à siéger.

Qu'a voulu le législateur ?

Il n'a rien désiré d'autre que simplifier au maximum la procédure, réduire le caractère solennel de la juridiction et accentuer son caractère familial. Or, que se passe-t-il en fait ?

1) l'absence de celui qui finalement devra donner son avis sur l'application de la loi dans les cas litigieux, fait qu'il sera toujours mal éclairé en fait et, étant lui-même mal éclairé

en ten gevolge hiervan gevaar lopen op zijn beurt een slechte voorlichter te zijn voor de rechters die moeten beslissen;

2) Wegens zijn afwezigheid, is het practisch onmogelijk een regeling te treffen voor het onmiddellijk berechten van kleine zaken door het tot vonnis wijzend bureau omgevormd verzoeningsbureau;

3) Ingevolge zijn afwezigheid bij het opmaken van het P-V van verzoening of van niet-verzoening zijn die P-V heel vaak onnauwkeurig, terwijl zij nochtans de grondslag van het hele geding vormen, en derhalve onder scherp toezicht en met strenge nauwkeurigheid zouden moeten opge maakt worden.

III. — Rechtspleging :

Wanneer wij, door de aanwezigheid van de advocaat en van de juridische assessor in het verzoeningscollege, de dadelijke berechting zullen mogelijk gemaakt hebben van kleine zaken, die niet in verzoening zijn behandeld, zullen wij moeten beschikken over een procedure, die het mogelijk maakt tot die wijze van berechten over te gaan. Welnu, artikel 54, 7de lid, verwijst onder meer naar de artikelen 57 tot 69, die het terzake van toepassing verklaart.

Het verklaart dus de artikelen 57 tot 61, die een dagvaarding door een deurwaarder eisen, van toepassing op de beslissingen die het vonniswijzend bureau zou nemen. Het ligt echter voor de hand dat het verzoeningsbureau zich tot vonniswijzend college moet kunnen omvormen opdat alle kleine zaken onmiddellijk en zonder kosten, op eenvoudige oproeping van de griffie, kunnen afgehandeld worden, wat geen gevaar oplevert, vermits verzet bij verstek mogelijk is, daar de artikelen 81 tot 84 begrepen zijn in die waar artikel 54 naar verwijst. Alle auteurs zijn het er steeds over eens geweest, dat de verwijzing naar de artikelen 57 tot 61 aan onachtzaamheid is te wijten. Om het bepaalde in artikel 54 tot zijn recht te laten komen, stellen wij dus voor, die onachtzaamheid te verhelpen.

* * *

Ons voorstel brengt geen alleenstaande opvatting naar voren. Noemen wij slechts stuk 21 van de Nationale Commissie, dat een poging in die zin voorstelde; verder artikel 38 van het eertijds door het Ministerie van Arbeid uitgewerkte voorontwerp tot instelling van een Arbeidshof en Arbeidsrechtbanken; de reeds vermelde studie van de heer Horion, en ten slotte het uitstekend verslag van het Verbond der Advocaten, uitgebracht op de algemene vergadering te Gent in Maart jl.

Nu wij de instelling van arbeidsrechtbanken tegemoet gaan, komt het ons wenselijk voor, duidelijk te zeggen door welk principe men zich bij die instelling zal moeten laten leiden; of deze onafhankelijk van het thans bestaande arbeidsgerecht moet tot stand komen of, zo de nieuwe instelling integendeel door evolutie uit de huidige rechtsmacht moet volgen, nu reeds een eerste stap in de richting van die evolutie moet worden gezet.

qu'il risque à son tour de mal guider les juges qui auront à trancher.

2) son absence entraîne l'impossibilité pratique d'organiser le jugement immédiat des petites affaires par le bureau de conciliation se transformant en bureau de jugement;

3) de son absence lors de la rédaction du P. V. de conciliation ou de non-conciliation il résulte bien souvent que ces P. V. pèchent par imprécision; or, étant à la base de toute l'action, ils devraient faire l'objet d'une surveillance particulière et d'une précision rigoureuse.

III. — Procédure :

Lorsque nous aurons par la présence de l'avocat et celle de l'assesseur juridique au bureau de conciliation rendu possible le jugement immédiat des petites affaires non conciliées nous devons disposer d'une procédure qui permette de passer à ce jugement; or, l'article 54, 7me alinéa, se réfère entre autres aux articles 57 à 69 qu'il déclare applicables en l'occurrence.

Il rend donc applicables aux décisions que rendrait le bureau de jugement, les articles 57 à 61 qui exigent une citation par huissier; or, il est évidemment nécessaire que le bureau de conciliation puisse se transformer en bureau de jugement pour juger des affaires non introduites par citation afin que toutes les petites causes puissent être liquidées immédiatement et sans frais sur simple convocation du greffe; ceci ne représente pas de danger puisque l'opposition en cas de défaut est possible, les articles 81 à 84 étant compris dans la référence de l'article 54. Tous les auteurs se sont toujours accordés pour souligner que la référence aux art. 57 à 61 était due à une inadvertance; nous proposons d'y remédier en rendant applicable la disposition de l'article 54.

* * *

Notre proposition n'est pas une manifestation d'opinion isolée. Citons le document 21 de la Commission Nationale qui proposait un effort en ce sens, de même l'article 38 de l'avant-projet autrefois élaboré par le Ministère du Travail portant création de cours et tribunaux du travail, et enfin l'étude déjà citée de M. Horion, et l'excellent rapport rédigé en mars dernier au cours de l'assemblée générale de la Fédération des avocats, tenue à Gand.

Il semble opportun, au moment où l'évolution nous guide vers la création de tribunaux du travail, d'indiquer le principe qui devra présider à cette création, si elle doit se faire de façon indépendante de la juridiction du travail actuellement existante ou de faire une première réalisation si, au contraire, la création nouvelle doit résulter de l'évolution de la juridiction actuelle.

H. LAHAYE,
L. D'HAESELEER.

WETSVOORSTEL

Eerste artikel.

Artikel 53 van de wet van 9 Juli 1926 op de werkrechtsherraden wordt door volgende bepalingen vervangen :

De persoonlijke aanwezigheid in verzoening is verplicht. Het verzoeningsbureau kan, bij uitzondering, in geval van verantwoorde wettige verhindering, partijen er toe machtigen zich te laten vertegenwoordigen door een van de hieronder vermelde personen, die in het bezit zijn zal van een bijzondere volmacht, indien hij geen advocaat is.

De bijstand van partijen voor het bureau, om het even of dit door een werkgever, een werknemer of een advocaat geschiedt, is steeds toegelaten, behoudens het recht van het bureau om afzonderlijk een ieder naar goeiddunken op te roepen en te horen.

Door de oproeping van het verzoeningsbureau wordt de verjaring gestuit.

Art. 2.

Artikel 62 van bedoelde wet wordt door volgende bepalingen vervangen :

De bepalingen van artikel 53 zijn van toepassing op de gedingen op dagvaarding, behalve dat persoonlijk verschijnen niet meer vereist is indien het in verzoening geschied is.

Art. 3.

Het 7de lid van artikel 54 der wet van 9 Juli 1926 wordt door volgende bepaling vervangen :

De bepalingen der artikelen 36 tot 41, 49, 62 tot 69, 71 tot 84 en 87 tot 93 zijn van toepassing op de bij de vonniswijzende bureau's ahangig gemaakte zaken.

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

L'article 53 de la loi du 9 juillet 1926 organique des conseils de prud'hommes est remplacé par les dispositions suivantes :

La présence personnelle en conciliation est obligatoire.

Le bureau de conciliation peut exceptionnellement, en cas d'empêchement légitime justifié, autoriser les parties à se faire représenter par une des personnes ci-dessous désignées qui sera porteur de procuration spéciale, si elle n'est pas avocat.

L'assistance des parties indifféremment par un employeur, un ouvrier, un employé ou un avocat, est toujours permise devant le bureau, sauf pouvoir dudit bureau d'appeler et d'entendre séparément qui il estimerait.

La convocation en conciliation interrompt la prescription.

Art. 2.

L'article 62 de la même loi est remplacé par les dispositions suivantes :

Les dispositions de l'article 53 sont d'application aux instances sur citation, sauf que la comparution personnelle n'est plus requise si elle a eu lieu en conciliation.

Art. 3.

Le 7me alinéa de l'article 54 de la loi du 9 juillet 1926 est remplacé par la disposition suivante :

Sont applicables aux instances devant les bureaux de jugement les dispositions des art. 36 à 41, 49, 62 à 69, 71 à 84 et 87 à 93.

H. LAHAYE.
L. D'HAESELEER.
E. CHARPENTIER.
Ch. JANSSENS.
V. TAHON.
E. DE GENT.